Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ένατο τμήμα)

της 23ης Οκτωβρίου 2025*

«Προδικαστική παραπομπή – Γεωργία – Κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ) – Καθεστώτα άμεσης στήριξης – Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 640/2014 – Άρθρο 15, παράγραφος 1 – Εξαιρέσεις από την επιβολή διοικητικών κυρώσεων – Ανακριβής αίτηση ενίσχυσης – Απόσυρση τέτοιας αίτησης – Κοινοποίηση στις αρμόδιες εθνικές αρχές – Διοικητικές κυρώσεις που εφαρμόζονται σε περίπτωση δήλωσης έκτασης μεγαλύτερης από την πραγματική – Κυρώσεις δυνάμει του άρθρου 19α του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014 – Εφαρμογή του άρθρου αυτού μετά την κατάργηση του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014»

Στην υπόθεση C-267/24,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Administrativen sad – Varna (διοικητικό πρωτοδικείο Βάρνας, Βουλγαρία) με απόφαση της 4ης Απριλίου 2024, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 16 Απριλίου 2024, στο πλαίσιο της δίκης

Kanevi Komers DS EOOD

κατά

Zamestnik izpalnitelen direktor na Darzhaven fond «Zemedelie»,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο τμήμα),

συγκείμενο από τους N. Jääskinen, πρόεδρο τμήματος, M. Condinanzi (εισηγητή) και R. Frendo, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Ράντος

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις M. Ilkova και M. Salyková,

* Γλώσσα διαδικασίας: η βουλγαρική.

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 15 και 19α του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 640/2014 της Επιτροπής, της 11ης Μαρτίου 2014, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου και τους όρους απόρριψης ή ανάκτησης πληρωμών καθώς και τις διοικητικές κυρώσεις που εφαρμόζονται στις άμεσες ενισχύσεις, τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση (ΕΕ 2014, L 181, σ. 48), όπως τροποποιήθηκε με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2016/1393 της Επιτροπής, της 4ης Μαΐου 2016 (ΕΕ 2016, L 225, σ. 41) (στο εξής: κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός 640/2014), καθώς και την ερμηνεία του άρθρου 49, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Kanevi Komers DS EOOD, εταιρίας βουλγαρικού δικαίου, και του Zamestnik izpalnitelen direktor na Darzhaven fond «Zemedelie» (αναπληρωτή εκτελεστικού διευθυντή του εθνικού ταμείου «Γεωργία», Βουλγαρία) (στο εξής: DFZ), με αντικείμενο απόφαση του DFZ, αφενός, να μειώσει το ποσό της οικονομικής ενίσχυσης που ζήτησε η Kanevi Komers DS για την περίοδο εμπορίας 2019 δυνάμει διάφορων καθεστώτων ενίσχυσης και μέτρων άμεσων στρεμματικών ενισχύσεων και, αφετέρου, να της επιβάλει κυρώσεις λόγω δήλωσης έκτασης μεγαλύτερης από την πραγματική.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο κανονισμός (ΕΚ) 1306/2013

3 Ο κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 352/78, (ΕΚ) αριθ. 165/94, (ΕΚ) αριθ. 2799/98, (ΕΚ) αριθ. 814/2000, (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 και (ΕΚ) αριθ. 485/2008 του Συμβουλίου (ΕΕ 2013, L 347, σ. 549, και διορθωτικό ΕΕ 2016, L 130, σ. 13), καταργήθηκε από 1ης Ιανουαρίου 2023 με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 (ΕΕ 2021, L 435, σ. 187). Εντούτοις, δυνάμει του άρθρου 104 του κανονισμού 2021/2116, τα άρθρα 59, 63, 64, 67, 68, 74 και 77 του κανονισμού 1306/2013 εξακολουθούν να εφαρμόζονται στις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν και στις πληρωμές που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο καθεστώτων στήριξης δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί θεσπίσεως κανόνων για άμεσες ενισχύσεις στους γεωργούς βάσει καθεστώτων στήριξης στο πλαίσιο της Κοινής γεωργικής πολιτικής και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 637/2008 του

Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου (ΕΕ 2013, L 347, σ. 608), πριν και κατά τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους 2022. Δεδομένου ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη αίτηση ενίσχυσης αφορά την περίοδο εμπορίας 2019, ο κανονισμός 1306/2013 έχει εφαρμογή στην υπό κρίση διαφορά.

4 Το άρθρο 59 του κανονισμού 1306/2013 επιγράφεται «Γενικές αρχές των ελέγχων» και ορίζει στις παραγράφους 1 και 3 τα εξής:

«1. Πλην αντιθέτων διατάξεων, το σύστημα που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 58 παράγραφος 2 περιλαμβάνει συστηματικό διοικητικό έλεγχο όλων των αιτήσεων ενίσχυσης και των αιτήσεων πληρωμής. Το εν λόγω σύστημα συμπληρώνεται από επιτόπιους ελέγχους.

[…]

3. Η αρμόδια αρχή συντάσσει έκθεση για κάθε επιτόπιο έλεγχο.»

5 Το άρθρο 63 του ως άνω κανονισμού φέρει τον τίτλο «Αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά και διοικητικές κυρώσεις» και ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«1. Εάν διαπιστωθεί ότι ο δικαιούχος δεν συμμορφώνεται με τα κριτήρια επιλεξιμότητας, τις δεσμεύσεις ή άλλες υποχρεώσεις που αφορούν τους όρους χορήγησης της ενίσχυσης ή της στήριξης που προβλέπονται στην τομεακή γεωργική νομοθεσία, η ενίσχυση δεν καταβάλλεται ή ανακαλείται εν όλω ή εν μέρει, και, κατά περίπτωση, δεν χορηγούνται ή ανακαλούνται τα αντίστοιχα δικαιώματα ενίσχυσης που αναφέρονται στο άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013.

[…]

2. Επίσης, εφόσον προβλέπεται από την τομεακή γεωργική νομοθεσία, τα κράτη μέλη επιβάλλουν επίσης διοικητικές κυρώσεις, σύμφωνα με τους κανόνες των άρθρων 64 και 77 […]».

6 Κατά το άρθρο 64, παράγραφος 4, του κανονισμού 1306/2013, το οποίο φέρει τον τίτλο «Επιβολή διοικητικών κυρώσεων»:

«Οι διοικητικές κυρώσεις μπορούν να λαμβάνουν τις ακόλουθες μορφές:

α) μείωση του ποσού ενίσχυσης ή στήριξης που πρέπει να καταβληθεί σε σχέση με την αίτηση ενίσχυσης ή την αίτηση πληρωμής που επηρεάζεται από τη μη συμμόρφωση ή σε σχέση με περαιτέρω αιτήσεις· εν τούτοις όσον αφορά τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης, η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται με την επιφύλαξη της δυνατότητας αναστολής της στήριξης, όταν αναμένεται από τον δικαιούχο να διευθετήσει τη μη συμμόρφωση εντός εύλογου χρονικού διαστήματος,

β) καταβολή ποσού υπολογιζόμενου βάσει της ποσότητας και/ή της διάρκειας της μη συμμόρφωσης ή αμφοτέρων,

γ) αναστολή ή ανάκληση της έγκρισης, αναγνώρισης ή εξουσιοδότησης,

δ) ανάκληση του δικαιώματος συμμετοχής ή ωφέλειας από το συγκεκριμένο καθεστώς ενίσχυσης ή μέτρο στήριξης ή άλλο σχετικό μέτρο.»

7 Το κεφάλαιο 2 του τίτλου V του κανονισμού αυτού φέρει τον τίτλο «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου» και περιλαμβάνει το άρθρο 67, το οποίο έχει ως εξής:

«1. Κάθε κράτος μέλος συγκροτεί και διαχειρίζεται ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου (“ολοκληρωμένο σύστημα”).

[…]

4. Για τον σκοπό του παρόντος κεφαλαίου:

[…]

β) “ως άμεση στρεμματική ενίσχυση” νοούνται το καθεστώς βασικής ενίσχυσης, το καθεστώς ενιαίας στρεμματικής ενίσχυσης και η αναδιανεμητική ενίσχυση που αναφέρονται στον τίτλο ΙΙΙ κεφάλαια 1 και 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, η ενίσχυση για τις επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον πρακτικές που αναφέρεται στον τίτλο ΙΙΙ κεφάλαιο 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, η ενίσχυση για περιοχές με φυσικούς περιορισμούς που αναφέρεται στον τίτλο ΙΙΙ κεφάλαιο 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, η ενίσχυση για νέους αγρότες που αναφέρεται στον τίτλο ΙΙΙ κεφάλαιο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, η προαιρετική συνδεδεμένη στήριξη που αναφέρεται στον τίτλο IV κεφάλαιο 1, εφόσον η ενίσχυση καταβάλλεται ανά εκτάριο, η ειδική ενίσχυση για το βαμβάκι που αναφέρεται στον τίτλο IV κεφάλαιο 2, το καθεστώς για τους μικροκαλλιεργητές που αναφέρεται στον τίτλο V του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 […]».

8 Το άρθρο 68, παράγραφος 1, του κανονισμού 1306/2013 προβλέπει τα εξής:

«Το ολοκληρωμένο σύστημα περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

α) ηλεκτρονική βάση δεδομένων·

β) σύστημα αναγνώρισης αγροτεμαχίων·

γ) σύστημα προσδιορισμού και καταγραφής των δικαιωμάτων ενίσχυσης·

δ) αιτήσεις ενίσχυσης και αιτήσεις πληρωμής·

ε) ολοκληρωμένο σύστημα ελέγχου·

στ) ενιαίο σύστημα καταγραφής της ταυτότητας κάθε δικαιούχου της στήριξης του άρθρου 67 παράγραφος 2 ο οποίος υποβάλλει αίτηση ενίσχυσης ή πληρωμής.»

9 Το άρθρο 74, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού ορίζει τα ακόλουθα:

«Σύμφωνα με το άρθρο 59, τα κράτη μέλη, μέσω των οργανισμών πληρωμών ή των φορέων που έχουν εξουσιοδοτηθεί να δρουν εκ μέρους τους, διενεργούν διοικητικούς ελέγχους για τις αιτήσεις ενίσχυσης με σκοπό την επαλήθευση των όρων επιλεξιμότητας για την ενίσχυση. Οι έλεγχοι αυτοί συνοδεύονται από συμπληρωματικούς επιτόπιους ελέγχους.»

10 Κατά το άρθρο 77, το οποίο φέρει τον τίτλο «Επιβολή διοικητικών κυρώσεων»:

«1. Όσον αφορά τις διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 63 παράγραφος 2, το παρόν άρθρο εφαρμόζεται σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς τα κριτήρια επιλεξιμότητας, τις δεσμεύσεις ή άλλες υποχρεώσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των κανόνων στήριξης του άρθρου 67 παράγραφος 2.

[…]

4. Οι διοικητικές κυρώσεις μπορούν να λαμβάνουν τις ακόλουθες μορφές:

α) μείωση του ποσού ενίσχυσης ή στήριξης που έχει καταβληθεί ή πρόκειται να καταβληθεί σε σχέση με την αίτηση ενίσχυσης ή την αίτηση πληρωμής που επηρεάζεται από τη μη συμμόρφωση και/ή σε σχέση με τις αιτήσεις ενίσχυσης ή τις αιτήσεις πληρωμής για προηγούμενα ή επόμενα έτη·

β) καταβολή ποσού υπολογιζόμενου βάσει της ποσότητας και/ή της διάρκειας της μη συμμόρφωσης ή αμφοτέρων,

γ) αποκλεισμός συμμετοχής στο συγκεκριμένο καθεστώς ενίσχυσης ή μέτρο στήριξης.

[…]»

Ο κανονισμός 1307/2013

11 Ο κανονισμός 1307/2013 καταργήθηκε από 1ης Ιανουαρίου 2023 με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 (ΕΕ 2021, L 435, σ. 1). Εντούτοις, δυνάμει του άρθρου 154, παράγραφος 2, του κανονισμού 2021/2115, ο κανονισμός 1307/2013 εξακολουθεί να εφαρμόζεται στις αιτήσεις ενίσχυσης που αφορούν έτη υποβολής αιτήσεων τα οποία ξεκινούν πριν από την 1η Ιανουαρίου 2023. Δεδομένου ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη αίτηση ενίσχυσης αφορά την περίοδο εμπορίας 2019, ο κανονισμός 1307/2013 έχει εφαρμογή στην υπό κρίση διαφορά.

12 Η αιτιολογική σκέψη 4 του κανονισμού 1307/2013 έχει ως εξής:

«Είναι αναγκαίο να διευκρινισθεί ότι ο κανονισμός [1306/2013] και οι διατάξεις που θεσπίζονται δυνάμει αυτού εφαρμόζονται επί των μέτρων του παρόντος κανονισμού. […]»

13 Το άρθρο 1 του κανονισμού 1307/2013 προβλέπει τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός θεσπίζει:

α) κοινούς κανόνες για τις ενισχύσεις που χορηγούνται άμεσα στους γεωργούς στο πλαίσιο των καθεστώτων στήριξης που περιλαμβάνονται στον κατάλογο του παραρτήματος I (“άμεσες ενισχύσεις”)·

β) ειδικούς κανόνες για τα εξής θέματα:
   i) βασική ενίσχυση των γεωργών (“καθεστώς βασικής ενίσχυσης” και μεταβατικό απλουστευμένο καθεστώς, “καθεστώς ενιαίας στρεμματικής ενίσχυσης”)·
   ii) προαιρετική μεταβατική εθνική ενίσχυση για τους γεωργούς·
   iii) προαιρετική αναδιανεμητική ενίσχυση·
   iv) ενίσχυση για τους γεωργούς που εφαρμόζουν γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον·
   v) προαιρετική ενίσχυση για τους γεωργούς που δραστηριοποιούνται σε περιοχές με φυσικούς περιορισμούς·
   vi) ενίσχυση για τους γεωργούς νεαρής ηλικίας που αρχίζουν τη γεωργική τους δραστηριότητα·
   vii) καθεστώς προαιρετικής συνδεδεμένης στήριξης·

[…]».

Ο κατ’ εξουσιοδότηση κανονισμός 640/2014

14 Ο κατ’ εξουσιοδότηση κανονισμός 640/2014 καταργήθηκε από 1ης Ιανουαρίου 2023 με τον κατ’ εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2022/1172 της Επιτροπής, της 4ης Μαΐου 2022, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου στην κοινή γεωργική πολιτική και την εφαρμογή και τον υπολογισμό των διοικητικών κυρώσεων για την αιρεσιμότητα (ΕΕ 2022, L 183, σ. 12). Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 13 του κατ’ εξουσιοδότηση κανονισμού 2022/1172, ο κατ’ εξουσιοδότηση κανονισμός 640/2014 εξακολουθεί να εφαρμόζεται στις αιτήσεις άμεσων ενισχύσεων οι οποίες υποβλήθηκαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 2023. Συνεπώς, λαμβανομένου υπόψη του χρόνου των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, ο κατ’ εξουσιοδότηση κανονισμός 640/2014 έχει εφαρμογή στην υπό κρίση διαφορά.

15 Οι αιτιολογικές σκέψεις 2, 8 και 17 του κατ’ εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014 έχουν ως εξής:

«(2) Πρέπει ιδίως να θεσπιστούν κανόνες για τη συμπλήρωση ορισμένων μη ουσιωδών στοιχείων του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 σχετικά με τη λειτουργία του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου (ολοκληρωμένο σύστημα), τα χρονικά περιθώρια για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης ή αιτήσεων πληρωμής, τις προϋποθέσεις για τη μερική ή ολική απόρριψη της ενίσχυσης και τη μερική ή ολική ανάκτηση της αχρεωστήτως καταβληθείσας ενίσχυσης ή στήριξης και τον καθορισμό των διοικητικών κυρώσεων για την αντιμετώπιση περιπτώσεων μη συμμόρφωσης σε σχέση με τις προϋποθέσεις χορήγησης ενίσχυσης στο πλαίσιο καθεστώτων που προβλέπονται από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 […]

[…]

(8) Για λόγους ορθής εφαρμογής του καθεστώτος βασικής ενίσχυσης και πραγματοποίησης των σχετικών πληρωμών που προβλέπονται στον τίτλο III του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, τα κράτη μέλη πρέπει να δημιουργήσουν ένα σύστημα αναγνώρισης και καταγραφής των δικαιωμάτων ενίσχυσης το οποίο θα εξασφαλίζει ότι τα δικαιώματα ενίσχυσης θα είναι ανιχνεύσιμα και θα επιτρέπει, μεταξύ άλλων, τη διασταύρωση των εκτάσεων που δηλώνονται για τους σκοπούς του καθεστώτος βασικής ενίσχυσης με τα δικαιώματα ενίσχυσης που έχει στη διάθεσή του κάθε γεωργός, καθώς και μεταξύ των διαφόρων δικαιωμάτων ενίσχυσης.

[…]

(17) Οι δικαιούχοι που ενημερώνουν, σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή, τις αρμόδιες εθνικές αρχές ότι οι αιτήσεις τους για ενίσχυση ή πληρωμή περιέχουν σφάλματα δεν πρέπει να υπόκεινται σε διοικητικές κυρώσεις, ανεξάρτητα από τον λόγο της μη συμμόρφωσης, εκτός εάν ο δικαιούχος έχει ενημερωθεί για την πρόθεση της αρμόδιας αρχής να διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο ή η αρχή τον έχει ήδη πληροφορήσει σχετικά με μη συμμόρφωση που έχει διαπιστωθεί σε σχέση με την αίτηση ενίσχυσης ή την αίτηση πληρωμής.»

16 Το άρθρο 2 του κατ’ εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014 φέρει τον τίτλο «Ορισμοί» και ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«[…]

Ισχύουν […] οι ακόλουθοι ορισμοί:

[…]

2) ως “μη συμμόρφωση” νοείται:
α) όσον αφορά τα κριτήρια επιλεξιμότητας, τις δεσμεύσεις ή τις λοιπές υποχρεώσεις που συνδέονται με τους όρους χορήγησης της ενίσχυσης ή στήριξης που αναφέρονται στο άρθρο 67 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013, οποιαδήποτε περίπτωση μη εκπλήρωσης των εν λόγω κριτηρίων επιλεξιμότητας, δεσμεύσεων ή λοιπών υποχρεώσεων· […]

[…]».

17 Το άρθρο 15 του κατ’ εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014 φέρει τον τίτλο «Εξαιρέσεις από την επιβολή διοικητικών κυρώσεων» και προβλέπει τα εξής:

«1. Οι διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στο παρόν κεφάλαιο δεν επιβάλλονται για εκείνα τα στοιχεία της αίτησης ενίσχυσης ή της αίτησης πληρωμής ως προς τα οποία ο δικαιούχος ενημερώνει εγγράφως την αρμόδια αρχή ότι η αίτηση ενίσχυσης ή η αίτηση πληρωμής είναι ανακριβής ή κατέστη ανακριβής μετά την υποβολή της, υπό τον όρο ότι η αρμόδια αρχή δεν έχει γνωστοποιήσει στον δικαιούχο την πρόθεσή της να διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο και δεν τον έχει ήδη ενημερώσει σχετικά με τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης όσον αφορά την αίτηση ενίσχυσης ή την αίτηση πληρωμής.

2. Η αναφερόμενη στην παράγραφο 1 ενημέρωση από τον δικαιούχο έχει ως αποτέλεσμα την προσαρμογή της αίτησης ενίσχυσης ή της αίτησης πληρωμής στην πραγματική κατάσταση.»

18 Το άρθρο 19α του ανωτέρω κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού φέρει τον τίτλο «Διοικητικές κυρώσεις σε περιπτώσεις δήλωσης έκτασης μεγαλύτερης από την πραγματική για εκτάσεις στο πλαίσιο του καθεστώτος βασικής ενίσχυσης, του καθεστώτος ενιαίας στρεμματικής ενίσχυσης, της αναδιανεμητικής ενίσχυσης, του καθεστώτος για γεωργούς νεαρής ηλικίας, της ενίσχυσης για περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα, του καθεστώτος για μικροκαλλιεργητές, των ενισχύσεων στο πλαίσιο του Natura 2000 και της οδηγίας-πλαισίου για τα ύδατα, καθώς και των ενισχύσεων σε περιοχές με φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα» και ορίζει στις παραγράφους 1 έως 3 τα εξής:

«1. Εάν, όσον αφορά μια καλλιεργητική ομάδα όπως αναφέρεται στο άρθρο 17 παράγραφος 1, η έκταση που δηλώνεται για τα καθεστώτα ενισχύσεων τα οποία προβλέπονται στον τίτλο III και στον τίτλο V κεφάλαια 1, 2, 4 και 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 και για τα μέτρα στήριξης που αναφέρονται στα άρθρα 30 και 31 του [κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου (ΕΕ 2013, L 347, σ. 487)] υπερβαίνει την προσδιορισθείσα έκταση σύμφωνα με το άρθρο 18 του παρόντος κανονισμού, η ενίσχυση ή η στήριξη υπολογίζεται βάσει της προσδιορισθείσας έκτασης με μείωση κατά 1,5 φορά μεγαλύτερη από τη διαφορά που διαπιστώθηκε εάν η εν λόγω διαφορά υπερβαίνει είτε το 3 % της προσδιορισθείσας έκτασης είτε τα 2 εκτάρια.

Η διοικητική κύρωση δεν υπερβαίνει το 100 % των ποσών βάσει της δηλωθείσας έκτασης.

2. Εάν δεν έχει επιβληθεί διοικητική κύρωση στον δικαιούχο κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 για δήλωση έκτασης μεγαλύτερης από την πραγματική για το συγκεκριμένο καθεστώς ενίσχυσης ή μέτρο στήριξης, η διοικητική κύρωση που αναφέρεται στην εν λόγω παράγραφο μειώνεται κατά 50 % εάν η διαφορά μεταξύ της δηλωθείσας και της προσδιορισθείσας έκτασης δεν υπερβαίνει το 10 % της προσδιορισθείσας έκτασης.

3. Εάν η διοικητική κύρωση που επιβλήθηκε στον δικαιούχο μειώθηκε σύμφωνα με την παράγραφο 2 και πρόκειται να του επιβληθεί νέα διοικητική κύρωση όπως αναφέρεται στο παρόν άρθρο και στο άρθρο 21 για το συγκεκριμένο καθεστώς ενίσχυσης ή μέτρο στήριξης για το επόμενο έτος υποβολής αιτήσεων, ο δικαιούχος καταβάλλει το σύνολο της διοικητικής κύρωσης για το εν λόγω επόμενο έτος υποβολής αιτήσεων και καταβάλλει το ποσό κατά το οποίο η διοικητική κύρωση που υπολογίστηκε σύμφωνα με την παράγραφο 1 είχε μειωθεί κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2.»

Ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 809/2014

19 Ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 809/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουλίου 2014, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση (ΕΕ 2014, L 227, σ. 69), καταργήθηκε από 1ης Ιανουαρίου 2023 με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2022/1173 της Επιτροπής, της 31ης Μαΐου 2022, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου στην κοινή γεωργική πολιτική (ΕΕ 2022, L 183, σ. 23). Εντούτοις, σύμφωνα με το άρθρο 14 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 2022/1173, ο εκτελεστικός κανονισμός 809/2014 εξακολουθεί να εφαρμόζεται στις αιτήσεις άμεσων ενισχύσεων οι οποίες υποβλήθηκαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 2023. Λαμβανομένου υπόψη του χρόνου των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, ο εκτελεστικός κανονισμός 809/2014 έχει εφαρμογή στην υπό κρίση διαφορά.

20 Το άρθρο 25 του εκτελεστικού κανονισμού 809/2014 ορίζει τα εξής:

«Οι επιτόπιοι έλεγχοι μπορούν να προαναγγέλλονται υπό την προϋπόθεση ότι η προαναγγελία τους δεν αντιβαίνει στον σκοπό ή την αποτελεσματικότητά τους. Κάθε προαναγγελία περιορίζεται αυστηρά στο απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα και δεν υπερβαίνει τις 14 ημέρες.

[…]»

21 Το άρθρο 41 του εν λόγω κανονισμού φέρει τον τίτλο «Έκθεση ελέγχου» και έχει ως εξής:

«1. Για κάθε επιτόπιο έλεγχο που διεξάγεται δυνάμει του παρόντος τμήματος συντάσσεται έκθεση ελέγχου, η οποία καθιστά δυνατή την επισκόπηση των λεπτομερειών των ελέγχων που διενεργούνται και την εξαγωγή συμπερασμάτων όσον αφορά τη συμμόρφωση με τα κριτήρια επιλεξιμότητας, τις δεσμεύσεις και άλλες υποχρεώσεις. […]

2. Στον δικαιούχο παρέχεται η δυνατότητα να υπογράψει την έκθεση κατά τον έλεγχο για να βεβαιώσει την παρουσία του στον έλεγχο και να προσθέσει παρατηρήσεις. Όταν τα κράτη μέλη κάνουν χρήση έκθεσης ελέγχου που έχει καταρτιστεί με ηλεκτρονικά μέσα κατά τη διάρκεια του ελέγχου, η αρμόδια αρχή παρέχει τη δυνατότητα στον δικαιούχο να υπογράψει την έκθεση ηλεκτρονικά ή εξασφαλίζει τη χωρίς καθυστέρηση αποστολή της έκθεσης ελέγχου στον δικαιούχο ώστε ο τελευταίος να μπορεί να την υπογράψει και να προσθέσει τυχόν παρατηρήσεις. Σε περίπτωση που διαπιστώνεται περίπτωση μη συμμόρφωσης, ο δικαιούχος λαμβάνει αντίγραφο της έκθεσης ελέγχου.

[…]»

Το βουλγαρικό δίκαιο

Ο ZPZP

22 Το άρθρο 41 του Zakon za podpomagane na zemedelskite proizvoditeli (νόμου περί στήριξης των γεωργών) (DV αριθ. 58, της 22ας Μαΐου 1998), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης (στο εξής: ZPZP), ορίζει τα εξής:

«(1) Οι γεωργοί που είναι εγγεγραμμένοι σύμφωνα με το άρθρο 7 μπορούν να υποβάλουν αίτηση ενίσχυσης βάσει των καθεστώτων που αναφέρονται στο άρθρο 38a, παράγραφος 1, με την υποβολή αίτησης ενίσχυσης σύμφωνα με το άρθρο 32, παράγραφος 1, για το οικείο ημερολογιακό έτος.

[…]

(3) Οι γεωργικές εκτάσεις τις οποίες αφορά η αίτηση ενίσχυσης πρέπει να βρίσκονται στη διάθεση των γεωργών στις 31 Μαΐου του οικείου ημερολογιακού έτους, σύμφωνα με το άρθρο 36, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013, η οποία επιβεβαιώνεται από τη νομική βάση για τη χρήση που έχει καταχωριστεί δυνάμει του [Zakon za sobstvenostta i polzvaneto na zemedelskite zemi (νόμου περί κυριότητας και χρήσης γεωργικών εκτάσεων)].

(4) Η νομική βάση για τη χρήση των γεωργικών εκτάσεων καταχωρίζεται στις δημοτικές υπηρεσίες γεωργίας του τόπου όπου βρίσκονται τα ακίνητα, με ειδικό λογισμικό το οποίο

διαχειρίζεται το Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Δασών. Η καταχώριση πραγματοποιείται μέχρι τη λήξη των προθεσμιών που προβλέπει η κανονιστική απόφαση του άρθρου 32, παράγραφος 5, για την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης και τις τροποποιήσεις της.

(5) Το Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Δασών κατατάσσει, συνοψίζει και διαβιβάζει στον οργανισμό πληρωμών, εφάπαξ ή σταδιακά, τα στοιχεία που αφορούν τις καταχωρισμένες νομικές βάσεις για τη χρήση των γεωργικών γαιών. […]

(6) Κατά την υποβολή αίτησης ενίσχυσης μέσω του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου, ο οργανισμός πληρωμών επαληθεύει τα δεδομένα της αίτησης, τα οποία συγκρίνονται με τα δεδομένα που μνημονεύονται στην παράγραφο 5. Εάν ο γεωργός έχει συμπεριλάβει στην αίτησή του γεωργική γη που δεν βρίσκεται εντός των εκτάσεων για τις οποίες υπάρχει νομική βάση ή σε βαθμό που βαίνει πέραν της καταχωρισμένης νομικής βάσης χρήσης, το σύστημα δημιουργεί αναφορά σφάλματος. Η αναφορά σφάλματος υποβάλλεται στον γεωργό προς υπογραφή.

(7) Μετά τη λήξη των προθεσμιών για την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης και για την τροποποίησή της, οι οποίες προβλέπονται στην κανονιστική απόφαση του άρθρου 32, παράγραφος 5, ο οργανισμός πληρωμών προβαίνει σε διοικητικό έλεγχο όλων των υποβληθεισών αιτήσεων ενίσχυσης για τις οποίες το σύστημα δημιούργησε αναφορά σφάλματος. Κατά τον έλεγχο, οι πληροφορίες που περιέχονται στις αιτήσεις ενίσχυσης συγκρίνονται με τα δεδομένα της παραγράφου 5 σχετικά με την τήρηση των όρων που αναφέρονται στις παραγράφους 3 και 4.

[…]

(9) Όταν από την επαλήθευση που διενεργείται σύμφωνα με τις παραγράφους 7 και 8 δεν προκύψει καμία καταχωρισμένη νομική βάση κατά την έννοια της παραγράφου 4, ο οργανισμός πληρωμών εφαρμόζει τις διατάξεις του άρθρου 43, παράγραφος 3.»

23 Το άρθρο 43 του ZPZP προβλέπει τα εξής:

«(1) Ο οργανισμός πληρωμών πραγματοποιεί άμεσες πληρωμές σχετικά με τις αιτήσεις που υποβάλλονται όταν διαπιστώσει ότι:

1. ο αιτών χρησιμοποιεί τις γεωργικές εκτάσεις που δηλώθηκαν στην αίτηση και στις οποίες ασκεί γεωργική δραστηριότητα·

[…]

3. η χρησιμοποιούμενη από τον γεωργό έκταση και το μέγεθος των αγροτεμαχίων δεν είναι μικρότερα από εκείνα που καθορίζονται στο άρθρο 38c·

4. οι εκτάσεις που δηλώθηκαν στο πλαίσιο της ενίσχυσης θεωρούνται επιλέξιμες για ενίσχυση κατά τους ελέγχους που μνημονεύονται στο άρθρο 37, παράγραφοι 3 και 4.

(2) Ο οργανισμός πληρωμών ελέγχει τις αιτήσεις ενίσχυσης στο πλαίσιο των καθεστώτων άμεσων ενισχύσεων σύμφωνα με το άρθρο 37.

(3) Ο οργανισμός πληρωμών μειώνει το ποσό της ενίσχυσης ή αρνείται την πληρωμή στο πλαίσιο των καθεστώτων άμεσης ενίσχυσης όταν:

1. ο αιτών εκμεταλλεύεται εκτάσεις και/ή αγροτεμάχια μικρότερου μεγέθους από εκείνα που καθορίζονται στο άρθρο 38c·

2. ο εν λόγω οργανισμός διαπιστώνει ότι δεν πληρούνται οι όροι πολλαπλής συμμόρφωσης για τις οικείες εκτάσεις·

3. ο αιτών εμποδίζει την επίσκεψη για επιτόπιο έλεγχο·

4. ο αιτών δήλωσε εκτάσεις που δεν εκμεταλλεύεται ή εκτάσεις που δεν πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας για τη χορήγηση της ενίσχυσης, όπως αυτά ορίζονται στην κανονιστική απόφαση του άρθρου 40·

5. για την ίδια έκταση έχουν υποβληθεί δύο ή περισσότερες αιτήσεις και υφίσταται αλληλεπικάλυψη των εκτάσεων·

[…]

(4) Ο οργανισμός πληρωμών μειώνει το ποσό της πληρωμής ή αρνείται την πληρωμή της παραγράφου 3 κατά τα κριτήρια που καθορίζονται στη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.»

Η κανονιστική απόφαση αριθ. 5, της 27ης Φεβρουαρίου 2009

24 Το άρθρο 2 της naredba nº 5 za usloviyata i reda za podavane na zayavlenia po shemi i merki za direktni plashtania (κανονιστικής αποφάσεως αριθ. 5 σχετικά με τις προϋποθέσεις και τις λεπτομέρειες υποβολής αιτήσεων στο πλαίσιο καθεστώτων και μέτρων άμεσων ενισχύσεων), της 27ης Φεβρουαρίου 2009 (DV αριθ. 22 του 2009), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης (στο εξής: κανονιστική απόφαση αριθ. 5), προβλέπει τα εξής:

«(1) Η στήριξη στο πλαίσιο των καθεστώτων και μέτρων του άρθρου 1 παρέχεται σε γεωργούς οι οποίοι εκμεταλλεύονται γεωργικές εκτάσεις και/ή εκτρέφουν ζώα και πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 41 του [ZPZP].

(2) Τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 υποβάλλουν αίτηση στήριξης στο πλαίσιο των καθεστώτων και των μέτρων του άρθρου 1 σε έντυπο που εγκρίνεται ετησίως από τον [DFZ] – Οργανισμό πληρωμών (Razplashtatelna agentsia – RA). Κατά την πρώτη αίτηση ενίσχυσης, τα πρόσωπα που μνημονεύονται στην παράγραφο 1 πρέπει επίσης να υποβάλουν αίτηση εγγραφής.»

25 Το άρθρο 11 της εν λόγω κανονιστικής αποφάσεως ορίζει:

«(1) Έως τις 31 Μαΐου, οι αιτούντες στήριξη μπορούν να επιφέρουν τροποποιήσεις στις αιτήσεις τους και στα συνημμένα έγγραφα, μεταξύ άλλων με την προσθήκη συμπληρωματικών καθεστώτων και μέτρων, καθώς και αγροτεμαχίων και/ή ζώων στο πλαίσιο των αιτούμενων καθεστώτων και/ή μέτρων. Όταν η 31η Μαΐου δεν είναι εργάσιμη ημέρα, η προθεσμία για την τροποποίηση των αιτήσεων εκπνέει την πρώτη εργάσιμη ημέρα που ακολουθεί.

[…]

(3) Οι αιτούντες στήριξη δεν μπορούν να προβούν στις τροποποιήσεις που μνημονεύονται στην παράγραφο 1, όταν:

1. έχουν ενημερωθεί για τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης που διαπιστώθηκαν στην αίτηση·

2. έχουν ενημερωθεί ότι θα υποβληθούν σε επιτόπιο έλεγχο·

3. αποτέλεσαν αντικείμενο επιτόπιου ελέγχου και διαπιστώθηκαν περιπτώσεις μη συμμόρφωσης.

(4) Οι τροποποιήσεις που μνημονεύονται στην παράγραφο 1 πρέπει να γίνουν με την υποβολή αντιγράφου της αίτησης στήριξης, με δεόντως σημειωμένο, συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο από τον αιτούντα το τετραγωνίδιο “τροποποιήσεις”. Το εν λόγω αντίγραφο υποβάλλεται, προκειμένου να καταχωρισθούν τα δεδομένα που περιέχει, στο σύστημα καταχώρισης των αιτούντων, των αιτήσεων στήριξης και των αιτήσεων πληρωμής (SRKZPZP) της αντίστοιχης δημοτικής υπηρεσίας γεωργίας (OSZ), όπου έχουν καταχωρισθεί τα δεδομένα σχετικά με την αίτηση στήριξης του αιτούντος. Τα δεδομένα καταχωρίζονται σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 1.

[…]

(6) Οι αιτούντες στήριξη μπορούν να διορθώσουν τα πρόδηλα πραγματικά σφάλματα στις υποβληθείσες αιτήσεις ανά πάσα στιγμή έως ότου εγκριθεί η πληρωμή (εν όλω ή εν μέρει) ή απορριφθεί.»

26 Το άρθρο 14 της κανονιστικής απόφασης αριθ. 5 ορίζει τα εξής:

«(1) Ο αιτών ενίσχυση μπορεί να αποσύρει την υποβληθείσα αίτηση ή ένα ή περισσότερα καθεστώτα, με εξαίρεση το καθεστώς στήριξης για μικροκαλλιεργητές, έως τη στιγμή της πληρωμής στο πλαίσιο του οικείου καθεστώτος, αλλά το αργότερο έως την 1η Δεκεμβρίου του έτους υποβολής της αίτησης. Τμήμα αγροτεμαχίου δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο απόσυρσης. Η απόσυρση πραγματοποιείται κατόπιν γραπτής αίτησης στην αρμόδια περιφερειακή διεύθυνση του DFZ της περιοχής όπου βρίσκεται:

1. η μόνιμη διεύθυνση του αιτούντος – φυσικό πρόσωπο·

2. η έδρα του αιτούντος – νομικού προσώπου ή ατομικής επιχείρησης.

(2) Μια αίτηση, ή ένα ή περισσότερα καθεστώτα που αποτελούν μέρος αυτής, αποσύρεται με αίτηση τροποποίησης μέσω συμπλήρωσης εντύπου αίτησης με τις τροποποιήσεις που σημειώνονται στα τετραγωνίδια.

[…]

(6) Ο αιτών την ενίσχυση δεν μπορεί να αποσύρει την αίτησή του ή ένα ή περισσότερα καθεστώτα ενισχύσεων όταν:

1. ενημερώνεται για τις αλληλεπικαλύψεις που προσδιορίζονται στην αίτηση όσον αφορά τα αγροτεμάχια για τα οποία αυτές έχουν διαπιστωθεί·

2. έχει ενημερωθεί ότι έχει επιλεγεί για επιτόπιο έλεγχο των εκτάσεων και/ή των ζώων που υπόκεινται σε έλεγχο·

3. υποβλήθηκε σε επιτόπιο έλεγχο και ενημερώθηκε για τις διαπιστωθείσες περιπτώσεις μη συμμόρφωσης όσον αφορά τις εκτάσεις και/ή τα ζώα για τα οποία διαπιστώθηκαν περιπτώσεις μη συμμόρφωσης.

(7) Οι αιτήσεις απόσυρσης των αιτήσεων ενίσχυσης δεν γίνονται δεκτές κατά την περίοδο των διασταυρωτικών ελέγχων των αιτήσεων ενίσχυσης. Η περίοδος των διασταυρωτικών ελέγχων δημοσιεύεται στον ιστότοπο του εθνικού γεωργικού ταμείου.

[…]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

27 Η Kanevi Komers DS υπέβαλε αίτηση οικονομικής ενίσχυσης για την περίοδο εμπορίας 2019 δυνάμει διάφορων καθεστώτων ενίσχυσης και μέτρων άμεσων στρεμματικών ενισχύσεων, τα οποία χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και τον εθνικό προϋπολογισμό της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας.

28 Η αίτηση αυτή αποτέλεσε το αντικείμενο διοικητικών και επιτόπιων ελέγχων, εκ των οποίων ο πρώτος διενεργήθηκε μεταξύ της 8ης και της 28ης Αυγούστου 2019 και ο δεύτερος μεταξύ της 22ας και της 25ης Οκτωβρίου 2019.

29 Με έγγραφο της 4ης Νοεμβρίου 2019 προς την περιφερειακή διεύθυνση του DFZ του δήμου Targovishte (Βουλγαρία), η Kanevi Komers DS απέσυρε, δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 1, της κανονιστικής αποφάσεως αριθ. 5, την αίτηση ενίσχυσης που είχε υποβάλει για ορισμένα αγροτεμάχια. Στις 5 Νοεμβρίου 2019 το ίδιο έγγραφο κατατέθηκε στην έδρα του DFZ.

30 Με έγγραφο της 18ης Δεκεμβρίου 2019, ο DFZ ενημέρωσε την Kanevi Komers DS, αφενός, ότι η απόσυρση της αίτησης ενίσχυσης δεν ήταν έγκυρη, δεδομένου ότι δεν πραγματοποιήθηκε μέσω του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου (στο εξής: ΟΣΔΕ), και, αφετέρου, ότι η μη αποδοχή της απόσυρσης αυτής δικαιολογούνταν από το γεγονός ότι ο DFZ είχε ήδη προγραμματίσει και αποφασίσει τη διενέργεια ελέγχου. Ωστόσο, ο DFZ δεν προσκόμισε κανένα έγγραφο που να αποδεικνύει την απόφαση για τον εν λόγω έλεγχο.

31 Με έγγραφο της 5ης Δεκεμβρίου 2022, ο DFZ ενημέρωσε την Kanevi Komers DS για την έγκριση της στήριξης και την καταβολή της ενίσχυσης βάσει της έκτασης που δηλώθηκε για την περίοδο εμπορίας 2019. Στο έγγραφο αυτό αναφερόταν, πρώτον, ότι το συνολικό ποσό της εγκριθείσας ενίσχυσης είχε υπολογιστεί μέσω του ΟΣΔΕ, μετά τη διενέργεια υποχρεωτικών διοικητικών και επιτόπιων ελέγχων σχετικά με τα στοιχεία που περιλαμβάνονταν στην αίτηση στήριξης την οποία υπέβαλε η ως άνω εταιρία, δεύτερον, ότι τα ποσά που ζήτησε η Kanevi Komers DS είχαν υποστεί μείωση και, τρίτον, ότι τα ποσά των κυρώσεων που επιβλήθηκαν στην εταιρία αυτή λόγω αλληλεπικάλυψης εκτάσεων είχαν υπολογιστεί σύμφωνα με το άρθρο 19α του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014.

32 Η Kanevi Komers DS άσκησε ενώπιον του Administrativen sad – Varna (διοικητικού πρωτοδικείου Βάρνας, Βουλγαρία), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου, προσφυγή κατά του ανωτέρω εγγράφου.

33 Ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, η Kanevi Komers DS υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι μπορούσε να αποσύρει την αίτηση ενίσχυσης ως προς ορισμένα αγροτεμάχια για τα οποία είχε ζητήσει στήριξη, όχι μέσω του ΟΣΔΕ, αλλά, τηρουμένων των ουσιαστικών και διαδικαστικών προϋποθέσεων του άρθρου 15 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014 και του άρθρου 14 της κανονιστικής απόφασης αριθ. 5, μέσω γραπτής κοινοποίησης στην περιφερειακή διεύθυνση του DFZ στην περίπτωση που η αρμόδια αρχή δεν έχει γνωστοποιήσει στον δικαιούχο την πρόθεσή της να διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο και δεν τον έχει ήδη ενημερώσει σχετικά με τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης όσον αφορά την αίτηση ενίσχυσης ή την αίτηση πληρωμής του.

34 Η Kanevi Komers DS διευκρινίζει, συναφώς, ότι κοινοποίησε στον DFZ την αίτηση απόσυρσης ορισμένων εκτάσεων από την αίτηση ενίσχυσης εντός των προθεσμιών που προβλέπει το εθνικό δίκαιο και ότι τήρησε τον γραπτό τύπο που προβλέπεται στο άρθρο 15 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014. Υποστηρίζει επίσης ότι η απόφαση με την οποία διατάχθηκε ο επιτόπιος έλεγχος που διενεργήθηκε μεταξύ της 8ης και της 28ης Αυγούστου 2019 δεν έκανε μνεία σε κανένα αγροτεμάχιο και ότι, κατά συνέπεια, η διοικητική αρχή δεν διέθετε κανένα αποδεικτικό στοιχείο ότι οι εκτάσεις τις οποίες αφορούσε η αίτηση απόσυρσης ήταν ακριβώς εκείνες που είχαν οριστεί για έλεγχο. Ως εκ τούτου, εκτιμά ότι ο DFZ παρέβη το άρθρο 15 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014, αφενός, συμπεριλαμβάνοντας στον υπολογισμό της ενίσχυσης τις εκτάσεις τις οποίες αφορούσε η αίτηση απόσυρσης και, αφετέρου, επιβάλλοντας κυρώσεις χωρίς να λάβει υπόψη τη διόρθωση της αίτησης ενίσχυσης.

35 Ο DFZ υποστηρίζει ότι, για να είναι έγκυρη η απόσυρση αγροτεμαχίων από την αίτηση ενίσχυσης, πρέπει να πραγματοποιείται μέσω του ΟΣΔΕ κατά τρόπο που να καθιστά δυνατή την προσήκουσα επεξεργασία της αιτήσεως αυτής. Επισημαίνει ότι στο ΟΣΔΕ προστέθηκε λειτουργία η οποία, κατά την υποβολή αιτήσεως ολικής ή μερικής απόσυρσης εκτάσεων, παρέχει τη δυνατότητα ελέγχου της επιλεξιμότητας της εν λόγω αίτησης με σκοπό την έγκριση ή μη της απόσυρσης. Ο DFZ διευκρινίζει ότι κάθε άλλος τρόπος διενέργειας της απόσυρσης, ο οποίος δεν παρέχει την αντικειμενική δυνατότητα ελέγχου του παραδεκτού της αιτήσεως απόσυρσης, δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται ως τέτοια αίτηση.

36 Κατά το αιτούν δικαστήριο, τίθεται το ζήτημα αν, υπό το πρίσμα του άρθρου 15 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014, αρκεί η κοινοποίηση της αίτησης απόσυρσης να γίνεται γραπτώς και να παραλαμβάνεται από την αρμόδια αρχή ή αν είναι αναγκαίο η κοινοποίηση αυτή να πραγματοποιείται υπό συγκεκριμένη μορφή και μέσω ειδικής πλατφόρμας πληροφορικής. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός 640/2014 δεν προβλέπει ούτε ότι η αίτηση απόσυρσης εκτάσεων πρέπει να υποβάλλεται μέσω μιας τέτοιας πλατφόρμας ούτε την αρμοδιότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν συμπληρωματικούς κανόνες για την εφαρμογή του εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού.

37 Επιπλέον, λαμβανομένης υπόψη της διατύπωσης του άρθρου 15 του ανωτέρω κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού, τίθεται το ζήτημα αν το άρθρο αυτό έχει την έννοια ότι, εφόσον η αρμόδια αρχή δεν έχει γνωστοποιήσει στον δικαιούχο την πρόθεσή της να διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο και δεν τον έχει ενημερώσει για περιπτώσεις μη συμμόρφωσης όσον αφορά την αίτηση ενίσχυσης, μπορεί να ενημερώνει εγγράφως την αρμόδια αρχή ότι η αίτηση ενίσχυσης ή η αίτηση πληρωμής που

υπέβαλε είναι ανακριβής ή κατέστη ανακριβής μετά την υποβολή της, τούτο δε έως την ημέρα κατά την οποία ενημερώνεται για την ύπαρξη των προϋποθέσεων που τον εμποδίζουν να προβεί στην ενημέρωση αυτή.

38 Τέλος, όσον αφορά το άρθρο 19α του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014, βάσει του οποίου ο DFZ επέβαλε κυρώσεις στην Kanevi Komers DS, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι ο εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός, παρόλο που καταργήθηκε από 1ης Ιανουαρίου 2023, εξακολουθεί να εφαρμόζεται στις αιτήσεις άμεσων ενισχύσεων οι οποίες υποβλήθηκαν πριν από την ημερομηνία αυτή, όπως συμβαίνει στην υπόθεση της κύριας δίκης. Εντούτοις, διαπιστώνει ότι το ενοποιημένο κείμενο του ανωτέρω κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού δεν περιέχει πλέον το άρθρο 19α. Ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν το άρθρο αυτό πρέπει να θεωρηθεί ότι ήταν σε ισχύ κατά την ημερομηνία επιβολής των κυρώσεων στην Kanevi Komers DS, ήτοι στις 5 Δεκεμβρίου 2022.

39 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Administrativen sad – Varna (διοικητικό πρωτοδικείο Βάρνας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1. Εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 15 του [κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014] της Επιτροπής, της 11ης Μαρτίου 2014, άμεσα από τα κράτη μέλη ή απαιτείται για την εφαρμογή της η θέσπιση εθνικών διατάξεων;

2. Πρέπει να γίνει δεκτό ότι, σύμφωνα με το άρθρο 15 του [κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014] της Επιτροπής, της 11ης Μαρτίου 2014, για τη νομότυπη ενημέρωση της αρμόδιας αρχής από τον δικαιούχο σχετικά με το ότι η αίτηση ενίσχυσης ή η αίτηση πληρωμής είναι ανακριβής ή κατέστη ανακριβής μετά την υποβολή της αρκεί η έγγραφη γνωστοποίηση που κατατίθεται στην αρμόδια αρχή και δεν απαιτείται υποβολή της μέσω συγκεκριμένης πλατφόρμας;

3. Έχουν οι προβλεπόμενοι στο άρθρο 15 του [κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014] της Επιτροπής, της 11ης Μαρτίου 2014, περιορισμοί του δικαιώματος του δικαιούχου, βάσει των οποίων ο δικαιούχος μπορεί να ενημερώσει την αρμόδια αρχή ότι η αίτηση ενίσχυσης ή η αίτηση πληρωμής είναι ανακριβής ή κατέστη ανακριβής μετά την υποβολή της χωρίς να του επιβληθούν κυρώσεις, μόνον εφόσον "η αρμόδια αρχή δεν έχει γνωστοποιήσει στον δικαιούχο την πρόθεσή της να διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο και δεν τον έχει ήδη ενημερώσει σχετικά με τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης όσον αφορά την αίτηση ενίσχυσης ή την αίτηση πληρωμής", την έννοια ότι απαιτείται απόδειξη περί της ενημέρωσης του δικαιούχου από τη διοικητική αρχή σχετικά με τον επικείμενο έλεγχο ή τη μη συμμόρφωση που έχει διαπιστωθεί σε σχέση με την αίτηση ενίσχυσης ή την αίτηση πληρωμής; Συναφώς, και υπό τον όρο ότι η αρμόδια αρχή δεν έχει γνωστοποιήσει στον δικαιούχο την πρόθεσή της να διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο ούτε τον έχει ήδη ενημερώσει σχετικά με τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης όσον αφορά την αίτηση ενίσχυσης ή την αίτηση πληρωμής, επιτρέπεται βάσει της εν λόγω διάταξης του κανονισμού στον δικαιούχο να αποσύρει την αίτηση πριν ενημερωθεί από τη διοικητική αρχή, σε περίπτωση που έχει ήδη διενεργηθεί έλεγχος και έχει διαπιστωθεί μη συμμόρφωση;

4. Αντιβαίνει στην αιτιολογική σκέψη 17 και στο άρθρο 15 του [κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014] εθνική ρύθμιση κατά την οποία "ο αιτών τη στήριξη δεν μπορεί να αποσύρει την υποβληθείσα αίτηση, είτε στο σύνολό της είτε όσον αφορά ένα ή περισσότερα από τα καθεστώτα που περιλαμβάνονται σε αυτήν, εάν: 1) ενημερώθηκε για αλληλεπικαλύψεις οι

οποίες διαπιστώθηκαν σε αυτήν σε σχέση με τα αλληλεπικαλυπτόμενα αγροτεμάχια· 2) ενημερώθηκε ότι επιλέχθηκε για τη διενέργεια επιτόπιου ελέγχου· 3) κατόπιν διενέργειας του επιτόπιου ελέγχου ενημερώθηκε για διαπιστωθείσα μη συμμόρφωση σχετικά με τις εκτάσεις και/ή τα ζώα που αφορά η μη συμμόρφωση", καθώς και διοικητική πρακτική της εθνικής αρχής η οποία συνίσταται στη διενέργεια επιτόπιου ελέγχου (κατά τον οποίο ο δικαιούχος δεν ενημερώνεται για τον έλεγχο ή το αποτέλεσμα αυτού) και διοικητική πρακτική της εθνικής αρχής σύμφωνα με την οποία η έγγραφη γνωστοποίηση της εκ μέρους του δικαιούχου απόσυρσης της αίτησης πρέπει να υποβάλλεται μέσω ορισμένου συστήματος, αποκλειστικά και μόνο για λόγους ευχερέστερης επεξεργασίας;

5. Έχει εφαρμογή το άρθρο 49, παράγραφος 1, τρίτη περίοδος, του [Χάρτη] στην υπόθεση της κύριας δίκης όσον αφορά την κύρωση που επιβλήθηκε σε βάρος του αγρότη σύμφωνα με το άρθρο 19α του [κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014] (καταργήθηκε με τον [κατ ' εξουσιοδότηση κανονισμό 2022/1172] […], η αιτιολογική σκέψη 16 του οποίου έχει ως εξής: "Για λόγους σαφήνειας και ασφάλειας δικαίου, ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός [ΕΕ] αριθ. 640/2014 θα πρέπει να καταργηθεί. Ωστόσο, ο εν λόγω κανονισμός θα πρέπει να συνεχίσει να ισχύει όσον αφορά τις αιτήσεις ενίσχυσης για άμεσες πληρωμές οι οποίες υποβάλλονται πριν από την 1η Ιανουαρίου 2023, τις αιτήσεις ενίσχυσης οι οποίες αφορούν μέτρα στήριξης που εφαρμόζονται στο πλαίσιο του κανονισμού [ΕΕ] αριθ. 1305/2013, καθώς και το σύστημα ελέγχου και τις διοικητικές κυρώσεις όσον αφορά τους κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης."), ο οποίος ήταν εν ισχύι κατά την περίοδο εμπορίας 2019 και, επομένως, κατά τον χρόνο επιβολής της κυρώσεως με την από 5 Δεκεμβρίου 2022 έγγραφη γνωστοποίηση, με αριθμό πρωτοκόλλου […], η οποία αφορούσε την έγκριση και καταβολή της οικονομικής στήριξης στο πλαίσιο καθεστώτων και μέτρων για τις άμεσες στρεμματικές ενισχύσεις κατά την περίοδο εμπορίας 2019, εάν κατά τον χρόνο εξετάσεως της υποθέσεως από το εθνικό δικαστήριο το άρθρο 19α δεν διαλαμβανόταν πλέον στον [κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό 640/2014], όπως ίσχυε από την 1η Ιανουαρίου 2023;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου και του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

40 Με το πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία επιβάλλει στον αιτούντα ενίσχυση την υποχρέωση να ενημερώνει την αρμόδια εθνική αρχή για κάθε σφάλμα ή τροποποίηση της αίτησης ενίσχυσης ή της αίτησης πληρωμής μόνο μέσω ειδικής πλατφόρμας πληροφορικής.

41 Συναφώς, υπενθυμίζεται κατ' αρχάς ότι, αν και, ακριβώς λόγω της φύσεώς τους και της λειτουργίας τους εντός του συστήματος των πηγών του δικαίου της Ένωσης, οι διατάξεις των κανονισμών παράγουν, κατά κανόνα, άμεσα αποτελέσματα στις εθνικές έννομες τάξεις, χωρίς να απαιτείται οι εθνικές αρχές να λάβουν μέτρα εφαρμογής, εντούτοις είναι ενδεχομένως αναγκαία, για την υλοποίηση ορισμένων διατάξεων κανονισμού, η λήψη μέτρων εφαρμογής εκ μέρους των κρατών μελών (πρβλ. απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2012, Ketelä, C-592/11, EU:C:2012:673, σκέψη 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

42 Από πάγια νομολογία προκύπτει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν μέτρα εφαρμογής ενός κανονισμού εφόσον δεν παρακωλύουν την άμεση εφαρμογή του, δεν αποκρύπτουν την ενωσιακή του φύση και προσδιορίζουν την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας που τους παρέχει ο εν λόγω κανονισμός, χωρίς να υπερβαίνουν τα όρια των διατάξεών του (απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2012, Ketelä, C-592/11, EU:C:2012:673, σκέψη 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

43 Μόνο σε συνάρτηση με τις εφαρμοστέες διατάξεις του επίμαχου κανονισμού, ερμηνευόμενες με γνώμονα τους σκοπούς του, μπορεί να προσδιοριστεί αν αυτές απαγορεύουν, επιβάλλουν ή παρέχουν τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να λαμβάνουν ορισμένα μέτρα εφαρμογής και, ιδίως στην τελευταία αυτή περίπτωση, αν το οικείο μέτρο εντάσσεται στο πλαίσιο της διακριτικής ευχέρειας που αναγνωρίζεται σε κάθε κράτος μέλος (απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2012, Ketelä, C-592/11, EU:C:2012:673, σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

44 Επιπροσθέτως, για την ερμηνεία των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα τους, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται καθώς και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελούν μέρος (πρβλ. απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2024, Agrarmarkt Austria, C-350/23, EU:C:2024:771, σκέψη 57 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

45 Συναφώς, επισημαίνεται, πρώτον, ότι το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014 ορίζει ότι οι διοικητικές κυρώσεις δεν επιβάλλονται για εκείνα τα στοιχεία της αίτησης ενίσχυσης ή της αίτησης πληρωμής ως προς τα οποία ο δικαιούχος ενημερώνει εγγράφως την αρμόδια αρχή ότι η αίτηση ενίσχυσης ή η αίτηση πληρωμής είναι ανακριβής ή κατέστη ανακριβής μετά την υποβολή της, υπό τον όρο ότι η αρμόδια αρχή δεν έχει γνωστοποιήσει στον δικαιούχο την πρόθεσή της να διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο και δεν τον έχει ήδη ενημερώσει σχετικά με τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης όσον αφορά την αίτηση ενίσχυσης ή την αίτηση πληρωμής του.

46 Ως εκ τούτου, από το γράμμα της ανωτέρω διάταξης προκύπτει ότι ούτε παρέχεται η δυνατότητα ούτε απαγορεύεται ρητώς στα κράτη μέλη να προβλέπουν συμπληρωματικούς κανόνες σχετικά με την υποχρέωση του δικαιούχου να ενημερώνει εγγράφως την αρμόδια αρχή για το μέρος της αίτησης ενίσχυσης ή της αίτησης πληρωμής που θεωρείται ανακριβές ή έχει καταστεί ανακριβές από τον χρόνο της υποβολής της.

47 Όσον αφορά, δεύτερον, το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται, η διάταξη αυτή περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο IV του τίτλου II του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014, το οποίο αφορά τον τρόπο υπολογισμού της ενίσχυσης και τις διοικητικές κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, ως προς τα καθεστώτα άμεσων ενισχύσεων και τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης που εμπίπτουν στο ΟΣΔΕ.

48 Η ίδια η έκφραση «μη συμμόρφωση» ορίζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, σημείο 2, στοιχείο α′, του εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού ως «όσον αφορά τα κριτήρια επιλεξιμότητας, τις δεσμεύσεις ή άλλες υποχρεώσεις που σχετίζονται με τους όρους χορήγησης της ενίσχυσης ή της στήριξης […], οποιαδήποτε περίπτωση μη εκπλήρωσης των εν λόγω κριτηρίων επιλεξιμότητας, δεσμεύσεων ή λοιπών υποχρεώσεων».

49 Δεδομένου ότι το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014 εντάσσεται στο πλαίσιο του υπολογισμού της ενίσχυσης και των διοικητικών κυρώσεων σε περίπτωση μη συμμόρφωσης και προβλέπει ότι η δυνατότητα διόρθωσης της αίτησης ενίσχυσης ή της αίτησης πληρωμής προϋποθέτει ότι η αρμόδια αρχή δεν έχει ακόμη γνωστοποιήσει στον

δικαιούχο την πρόθεσή της να διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο ούτε τον έχει ενημερώσει σχετικά με τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης όσον αφορά την αίτηση ενίσχυσης ή την αίτηση πληρωμής του, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η διάταξη αυτή έχει ως σκοπό να διασφαλίσει ότι η εκ των υστέρων διόρθωση από τον δικαιούχο πραγματοποιείται για αυτοτελείς λόγους, εκουσίως, σύμφωνα με την καλή πίστη του εν λόγω δικαιούχου.

50 Τρίτον, όσον αφορά τους σκοπούς που επιδιώκονται γενικότερα με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό 640/2014, αυτοί πρέπει να καθορίζονται υπό το πρίσμα των καθηκόντων της επιμερισμένης διαχείρισης των κονδυλίων της Ένωσης με τα κράτη μέλη, στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ), όπως αυτή διέπεται από τον κανονισμό 1306/2013, ο οποίος συμπληρώνεται από τον ως άνω κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό ως προς τα μη ουσιώδη στοιχεία.

51 Συναφώς, από την ενωσιακή ρύθμιση σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, τη χρηματοδότηση της ΚΓΠ καθώς και το ΟΣΔΕ προκύπτει σαφώς ότι τα κράτη μέλη έχουν την υποχρέωση να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα ώστε να εξασφαλίζουν την ορθή εφαρμογή του ΟΣΔΕ και ότι, ιδίως, υποχρεούνται να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να βεβαιώνονται για το υποστατό και το νομότυπο των πράξεων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση, καθώς και προς αποτροπή και δίωξη των παρατυπιών (πρβλ. απόφαση της 24ης Ιουνίου 2010, Pontini κ.λπ., C-375/08, EU:C:2010:365, σκέψη 75). Οι υποχρεώσεις αυτές καθορίστηκαν από τον νομοθέτη της Ένωσης με το άρθρο 59 του κανονισμού 2021/2116, το οποίο αντιστοιχεί στο άρθρο 58 του κανονισμού 1306/2013, ο οποίος καταργήθηκε, με τη σειρά του, από 1ης Ιανουαρίου 2023.

52 Προς τούτο, αφενός, σύμφωνα με τα άρθρα 63, 64 και 77 του κανονισμού 1306/2013, τα κράτη μέλη επιβάλλουν διοικητικές κυρώσεις, οι οποίες είναι αναλογικές και διαβαθμισμένες σύμφωνα με τη σοβαρότητα, τον βαθμό, τη διάρκεια και την επανάληψη της διαπιστούμενης μη συμμόρφωσης και οι οποίες μπορούν να λάβουν τη μορφή μείωσης του ποσού της ενίσχυσης ή της στήριξης, της καταβολής ποσού υπολογιζόμενου βάσει της ποσότητας και/ή της διάρκειας της μη συμμόρφωσης, της αναστολής ή της ανάκλησης έγκρισης, αναγνώρισης ή εξουσιοδότησης, ή αποκλεισμού από το δικαίωμα συμμετοχής στο καθεστώς ενίσχυσης, στο μέτρο στήριξης ή σε άλλο σχετικό μέτρο.

53 Αφετέρου, δυνάμει των άρθρων 67 έως 73 του κανονισμού αυτού, τα κράτη μέλη θεσπίζουν και διαχειρίζονται ΟΣΔΕ, ιδίως για τον έλεγχο της γνησιότητας και της συμμόρφωσης των πράξεων που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης στο πλαίσιο της ΚΓΠ και για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της παρακολούθησης της στήριξης της Ένωσης, διευκολύνοντας την πρόληψη των παρατυπιών και της απάτης και την επιβολή των αναγκαίων κυρώσεων.

54 Ως εκ τούτου, από κανένα στοιχείο του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014 δεν μπορεί να συναχθεί ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να θεσπίζουν μέτρα εφαρμογής τα οποία να προβλέπουν ότι η γραπτή κοινοποίηση δυνάμει του άρθρου 15 πρέπει να πραγματοποιείται μέσω ειδικής πλατφόρμας πληροφορικής.

55 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι τα κράτη μέλη έχουν περιθώριο εκτίμησης κατά τη λήψη των μέτρων εφαρμογής των καθεστώτων ενίσχυσης και κατά την επιλογή των εθνικών μέτρων που εκτιμούν αναγκαία για την αποτελεσματική πρόληψη των παρατυπιών και της απάτης και την επιβολή κυρώσεων σχετικώς (πρβλ. απόφαση της 24ης Ιουνίου 2010, Pontini κ.λπ., C-375/08, EU:C:2010:365, σκέψη 76).

56 Εντούτοις, η χρήση εκ μέρους των κρατών μελών του περιθωρίου εκτιμήσεως όσον αφορά τα αποδεικτικά στοιχεία που πρέπει να υποβάλλονται προς στήριξη μιας αίτησης ενίσχυσης και η εθνική νομοθεσία που θεσπίζεται με χρήση του ως άνω περιθωρίου εκτιμήσεως πρέπει να είναι σύμφωνες προς τους σκοπούς που επιδιώκονται από την οικεία νομοθεσία της Ένωσης και προς τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, όπως η αρχή της αναλογικότητας και η αρχή της ασφάλειας δικαίου (πρβλ. αποφάσεις της 27ης Ιουνίου 2019, Azienda Agricola Barausse Antonio e Gabriele, C-348/18, EU:C:2019:545, σκέψη 57, και της 7ης Απριλίου 2022, Avio Lucos, C-116/20, EU:C:2022:273, σκέψη 63).

57 Μολονότι εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει αν οι αρχές αυτές τηρήθηκαν στο πλαίσιο κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης (πρβλ. απόφαση της 24ης Ιουνίου 2010, Pontini κ.λπ., C-375/08, EU:C:2010:365, σκέψη 89), το Δικαστήριο είναι εντούτοις αρμόδιο, κατά πάγια νομολογία, να παράσχει στο αιτούν δικαστήριο όλα τα σχετικά με το δίκαιο της Ένωσης ερμηνευτικά στοιχεία που θα του δώσουν τη δυνατότητα να εκτιμήσει το ζήτημα αυτό προκειμένου να εκδώσει απόφαση επί της υποθέσεως της οποίας έχει επιληφθεί (απόφαση της 11ης Ιουνίου 2020, Subdelegación del Gobierno en Guadalajara, C-448/19, EU:C:2020:467, σκέψη 17 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

58 Όσον αφορά την αρχή της ασφάλειας δικαίου, την οποία το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη στον τομέα των ενισχύσεων που καταβάλλονται στους γεωργούς, ιδίως όταν πρόκειται για διατάξεις που αφορούν διοικητικές κυρώσεις (πρβλ. απόφαση της 18ης Απριλίου 2024, Kaszamás, C-79/23, EU:C:2024:329, σκέψη 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), υπενθυμίζεται ότι η αρχή αυτή απαιτεί όχι μόνο να παρέχει η κανονιστική ρύθμιση της Ένωσης στους ενδιαφερομένους τη δυνατότητα να γνωρίζουν με ακρίβεια την έκταση των υποχρεώσεων που τους επιβάλλει, αλλά και να είναι σε θέση οι ενδιαφερόμενοι να γνωρίζουν σαφώς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και να λαμβάνουν ως εκ τούτου τα μέτρα τους (πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Teglgaard και Fløjstrupgård, C-239/17, EU:C:2018:597, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

59 Από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει ότι, δυνάμει του άρθρου 14 της κανονιστικής απόφασης αριθ. 5, η απόσυρση των αιτήσεων ενίσχυσης πραγματοποιείται με γραπτή κοινοποίηση προς την περιφερειακή διεύθυνση της οικείας DFZ. Εντούτοις, αφενός, από τη δικογραφία αυτή δεν προκύπτει ότι, κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, διάταξη του βουλγαρικού δικαίου επέβαλλε την υποχρέωση υποβολής της κοινοποίησης της απόσυρσης μέσω ειδικής πλατφόρμας πληροφορικής. Αφετέρου, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, η απαίτηση να πραγματοποιείται η εν λόγω απόσυρση με τον συγκεκριμένο τρόπο απέρρεε μόνο από την πρακτική των εθνικών αρχών.

60 Μολονότι εναπόκειται, εν τέλει, στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει την τήρηση της αρχής της ασφάλειας δικαίου από το εθνικό δίκαιο, εντούτοις πρέπει να διευκρινιστεί ότι, σε περίπτωση που η υποχρέωση υποβολής της απόσυρσης της αίτησης ενίσχυσης μέσω ειδικής πλατφόρμας πληροφορικής δεν στηρίζεται σε νομική βάση, αλλά σε απλή πρακτική των εθνικών αρχών, η πρακτική αυτή δεν φαίνεται να είναι συμβατή με την απαίτηση προβλεψιμότητας, την οποία επιτάσσει η αρχή της ασφάλειας δικαίου, κατά την εφαρμογή των κανόνων δικαίου, στο μέτρο που μπορεί να έχει επίπτωση στις υποχρεώσεις του δικαιούχου της ενίσχυσης.

61 Όσον αφορά την αρχή της αναλογικότητας, η οποία απαιτεί, κατά το Δικαστήριο, τα μέσα που προβλέπει μια διάταξη να είναι πρόσφορα προς την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και να μη βαίνουν πέραν του αναγκαίου για την επίτευξη του σκοπού αυτού μέτρου, δεσμεύει τόσο τον

νομοθέτη της Ένωσης όσο και τους νομοθέτες των κρατών μελών αλλά και τα εθνικά δικαστήρια που εφαρμόζουν το ενωσιακό δίκαιο (πρβλ. απόφαση της 24ης Ιουνίου 2010, Pontini κ.λπ., C-375/08, EU:C:2010:365, σκέψη 87). Κατά συνέπεια, οι αρμόδιες εθνικές αρχές πρέπει να τηρούν την ως άνω αρχή στο πλαίσιο της εφαρμογής των διατάξεων του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014.

62 Επομένως, τα κράτη μέλη οφείλουν να μεριμνούν ώστε οι δικαιούχοι της ενίσχυσης, ανεξαρτήτως του επιπέδου των γνώσεών τους επί του εργαλείου πληροφορικής, να έχουν ταχεία και εύκολη πρόσβαση σε υποδομές που τους παρέχουν τη δυνατότητα, χωρίς καμία δυσκολία και εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, να αποστέλλουν στην αρμόδια διοικητική αρχή τις κοινοποιήσεις που μνημονεύονται στο άρθρο 15 του εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού. Εάν η δυνατότητα αυτή δεν διασφαλίζεται στο οικείο κράτος μέλος, η υποχρέωση που επιβάλλει το εν λόγω κράτος μέλος για υποβολή τέτοιας κοινοποίησης μέσω ειδικής πλατφόρμας πληροφορικής θα πρέπει να θεωρηθεί δυσανάλογη στον βαθμό που η μη τήρηση της υποχρέωσης αυτής είναι, σύμφωνα με το εθνικό διοικητικό δίκαιο, ικανή να επιφέρει την ακυρότητα κοινοποίησης δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 1, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014.

63 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο και στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014 έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία επιβάλλει στον αιτούντα ενίσχυση την υποχρέωση να ενημερώνει την αρμόδια εθνική αρχή για κάθε σφάλμα ή τροποποίηση της αίτησης ενίσχυσης ή της αίτησης πληρωμής μόνο μέσω ειδικής πλατφόρμας πληροφορικής, εφόσον τηρούνται τόσο οι σκοποί που επιδιώκονται με την επίμαχη ρύθμιση της Ένωσης όσο και οι γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, ιδίως οι αρχές της αναλογικότητας και της ασφάλειας δικαίου.

Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

64 Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014 έχει την έννοια ότι, αφενός, η επιβολή διοικητικών κυρώσεων σε περίπτωση ανακριβούς αίτησης ενίσχυσης ή αίτησης πληρωμής απαιτεί από την αρμόδια εθνική αρχή να αποδείξει ότι δεν πληρούνται οι δύο προϋποθέσεις που προβλέπονται στη διάταξη αυτή και, αφετέρου, η εν λόγω διάταξη παρέχει στον δικαιούχο τη δυνατότητα να τροποποιήσει ή να αποσύρει την αίτηση ενίσχυσης ή την αίτηση πληρωμής του, ενόσω δεν έχει ενημερωθεί ότι η αρμόδια αρχή διενήργησε έλεγχο ή διαπίστωσε περίπτωση μη συμμόρφωσης στην αίτησή του.

65 Όσον αφορά, κατ' αρχάς, το πρώτο σκέλος του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος, το οποίο αφορά την απόδειξη των προϋποθέσεων του άρθρου 15, παράγραφος 1, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014, ήτοι ότι η αρμόδια αρχή δεν έχει γνωστοποιήσει στον δικαιούχο την πρόθεσή της να διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο και δεν τον έχει ήδη ενημερώσει σχετικά με τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης όσον αφορά την αίτηση ενίσχυσης ή την αίτηση πληρωμής του, διαπιστώνεται ότι η διεξαγωγή των αποδείξεων δεν ρυθμίζεται ούτε από τη διάταξη αυτή ούτε από άλλες ειδικότερες διατάξεις του εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού.

66 Κατά πάγια νομολογία, στο μέτρο που ένας κανονισμός δεν περιέχει ειδικότερες διατάξεις σχετικές, μεταξύ άλλων, με τη διεξαγωγή των αποδείξεων, στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους εναπόκειται, σύμφωνα με την αρχή της δικονομικής αυτονομίας, και υπό την επιφύλαξη των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας, να καθορίσει τους

λεπτομερείς κανόνες διεξαγωγής των αποδείξεων, τα παραδεκτά αποδεικτικά μέσα ή, ακόμη, τις αρχές που διέπουν την εκτίμηση της αποδεικτικής ισχύος των αποδεικτικών στοιχείων, καθώς και το απαιτούμενο επίπεδο αποδείξεως (πρβλ. απόφαση της 28ης Απριλίου 2022, Vinařství U Kapličky, C-86/20, EU:C:2022:320, σκέψη 75 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

67 Κατά συνέπεια, εν προκειμένω, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει τα αποδεικτικά στοιχεία, την αποδεικτική ισχύ τους, καθώς και τον απαιτούμενο βαθμό απόδειξης, βάσει του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου και τηρουμένων των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας.

68 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής διοίκησης και την αρχή της εκατέρωθεν ακροάσεως, το άρθρο 59, παράγραφος 3, του κανονισμού 1306/2013 καθώς και το άρθρο 41 του εκτελεστικού κανονισμού 809/2014 προβλέπουν την υποχρέωση της αρμόδιας αρχής να συντάσσει εκθέσεις σχετικά με τους επιτόπιους ελέγχους. Από το γράμμα ιδίως του εν λόγω άρθρου 41 προκύπτει, πρώτον, ότι η έκθεση ελέγχου πρέπει να περιλαμβάνει ακριβή περιγραφή των διαφόρων στοιχείων του ελέγχου, δεύτερον, ότι παρέχεται στον δικαιούχο η δυνατότητα να υπογράψει την ανωτέρω έκθεση κατά τη διάρκεια του ελέγχου προκειμένου να βεβαιώσει την παρουσία του κατά τη διενέργειά του και να προσθέσει παρατηρήσεις και, τρίτον, ότι λαμβάνει αντίγραφο της έκθεσης, αν διαπιστωθούν παρατυπίες. Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η αρμόδια διοικητική αρχή διαθέτει τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία για την εκτίμηση της τήρησης των δύο αρνητικών προϋποθέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 15 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014.

69 Εν συνεχεία, όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 15 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014, ο δικαιούχος της ενίσχυσης έχει τη δυνατότητα να αποσύρει ή να τροποποιήσει την αίτηση ενίσχυσης ή την αίτηση πληρωμής που υπέβαλε χωρίς να του επιβληθούν διοικητικές κυρώσεις, υπό την προϋπόθεση ότι η αρμόδια αρχή δεν του έχει γνωστοποιήσει την πρόθεσή της να διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο και δεν τον έχει ήδη ενημερώσει σχετικά με τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης όσον αφορά την αίτηση ενίσχυσης ή την αίτηση πληρωμής του. Επομένως, το άρθρο αυτό εξαρτά την εφαρμογή της εξαίρεσης από την επιβολή διοικητικών κυρώσεων από δύο προϋποθέσεις, έχουσες αρνητική διατύπωση, οι οποίες πρέπει αμφότερες να πληρούνται κατά τον χρόνο κατά τον οποίο ο δικαιούχος ζητεί την τροποποίηση ή την απόσυρση της αίτησής του.

70 Ειδικότερα, λαμβανομένων υπόψη των σκέψεων 46 έως 56 της παρούσας αποφάσεως και, ιδίως, των σκέψεων 48 έως 51 σχετικά με τη λογική στην οποία στηρίζεται το εν λόγω άρθρο 15, αν δεν πληρούται η πρώτη από τις δύο αρνητικές προϋποθέσεις, δηλαδή ο δικαιούχος έχει ενημερωθεί για την πρόθεση της αρμόδιας αρχής να διενεργήσει έλεγχο, ο έλεγχος αυτός δεν μπορεί να εμπίπτει στην εξαίρεση από την επιβολή διοικητικών κυρώσεων.

71 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, ενόσω ο δικαιούχος δεν έχει ενημερωθεί για την πρόθεση της αρμόδιας αρχής να διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο και ενόσω, κατόπιν επιτόπιου ελέγχου, δεν έχει λάβει πληροφορίες από την αρχή αυτή σχετικά με περίπτωση μη συμμόρφωσης όσον αφορά την αίτηση ενίσχυσης ή την αίτηση πληρωμής του, τίποτε δεν τον εμποδίζει να κοινοποιήσει εγγράφως στην εν λόγω αρχή τις τροποποιήσεις που πρέπει να επέλθουν στην αίτηση ενίσχυσης ή στην αίτηση πληρωμής του, σύμφωνα με το άρθρο 15 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014, χωρίς να υποστεί διοικητικές κυρώσεις.

72 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014 έχει την έννοια ότι, αφενός, η επιβολή διοικητικών κυρώσεων σε περίπτωση ανακριβούς αίτησης ενίσχυσης ή αίτησης πληρωμής απαιτεί από την αρμόδια εθνική αρχή να αποδείξει ότι δεν πληρούνται οι δύο προϋποθέσεις που προβλέπονται στη διάταξη αυτή, τούτο δε τηρουμένων, υπό την επιφύλαξη των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας, των κανόνων διεξαγωγής των αποδείξεων, των προϋποθέσεων παραδεκτού των αποδεικτικών μέσων ή ακόμη των αρχών που διέπουν την εκτίμηση της αποδεικτικής ισχύος των αποδεικτικών μέσων καθώς και το απαιτούμενο επίπεδο απόδειξης, όπως ορίζονται από το εθνικό δίκαιο, και, αφετέρου, η διάταξη αυτή επιτρέπει στον δικαιούχο να τροποποιήσει ή να αποσύρει την αίτηση ενίσχυσης ή την αίτηση πληρωμής του ενόσω δεν έχει ενημερωθεί ότι η αρμόδια αρχή διενήργησε έλεγχο ή διαπίστωσε περίπτωση μη συμμόρφωσης στην αίτησή του.

Επί του τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος

73 Με το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται, αφενός, σε εθνική διάταξη δυνάμει της οποίας ο αιτών στήριξη δεν μπορεί να αποσύρει την αίτησή του, όταν έχει ενημερωθεί για διαπιστωθείσες αλληλεπικαλύψεις μεταξύ των αγροτεμαχίων τα οποία αφορά η αίτηση ή όταν έχει ενημερωθεί ότι επελέγη για επιτόπιο έλεγχο ή ακόμη όταν έχει υποβληθεί σε επιτόπιο έλεγχο και έχει ενημερωθεί σχετικά με περιπτώσεις μη συμμόρφωσης ως προς τις εκτάσεις και/ή τα ζώα τα οποία αφορά η αίτηση και, αφετέρου, σε πρακτική της αρμόδιας εθνικής αρχής δυνάμει της οποίας ο δικαιούχος της ενίσχυσης δεν ενημερώνεται για τον επιτόπιο έλεγχο ούτε για το αποτέλεσμα του ελέγχου αυτού.

74 Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος, το οποίο αφορά τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης των προβλεπόμενων από το εθνικό δίκαιο περιπτώσεων στις οποίες επιτρέπεται η απόσυρση της αίτησης ενίσχυσης ή της αίτησης πληρωμής, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το άρθρο 14, παράγραφος 6, της κανονιστικής απόφασης αριθ. 5 ορίζει ότι ο αιτών στήριξη δεν μπορεί να αποσύρει την αίτησή του ή ένα ή περισσότερα καθεστώτα ή μέτρα τα οποία αφορά η αίτηση ενίσχυσης, όταν έχει ενημερωθεί ότι τα αγροτεμάχια τα οποία αφορά η αίτηση ενίσχυσης αλληλεπικαλύπτονται ή ότι έχει επιλεγεί για επιτόπιο έλεγχο ή ακόμη όταν έχει υποβληθεί σε επιτόπιο έλεγχο και έχει ενημερωθεί σχετικά με περιπτώσεις μη συμμόρφωσης όσον αφορά τις εκτάσεις και/ή τα ζώα.

75 Λαμβανομένων υπόψη των εκτιμήσεων που εκτίθενται στις σκέψεις 69 έως 72 της παρούσας απόφασης, η συμβατότητα της ανωτέρω εθνικής διάταξης με το δίκαιο της Ένωσης απαιτεί οι τρεις περιπτώσεις τις οποίες μνημονεύει η διάταξη αυτή και οι οποίες δεν παρέχουν στον αιτούντα ενίσχυση τη δυνατότητα να αποσύρει την αίτησή του να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του άρθρου 15, παράγραφος 1, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014.

76 Όσον αφορά την πρώτη περίπτωση στην οποία παραπέμπει το βουλγαρικό δίκαιο, ήτοι ότι ο αιτών ενίσχυση μπορεί να αποσύρει την αίτησή του εάν δεν έχει ενημερωθεί για διαπιστωθείσες αλληλεπικαλύψεις στην αίτηση ενίσχυσης ως προς τα αγροτεμάχια τα οποία αφορά η αίτηση αυτή, διαπιστώνεται, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού που επιδιώκει το άρθρο 15 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014, όπως αυτός μνημονεύεται στη σκέψη 51 της παρούσας απόφασης, ότι η περίπτωση αυτή σχετίζεται με περιπτώσεις μη συμμόρφωσης τις οποίες αφορά η δεύτερη προϋπόθεση του άρθρου 15 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014, ήτοι ότι ο

αιτών ενίσχυση δεν έχει ακόμη ενημερωθεί από την αρμόδια αρχή για τις διαπιστωθείσες περιπτώσεις μη συμμόρφωσης ως προς την αίτηση ενίσχυσης, προϋπόθεση η οποία αφορά, αδιακρίτως, κάθε περίπτωση μη συμμόρφωσης.

77 Όσον αφορά τη δεύτερη περίπτωση για την οποία κάνει λόγο το άρθρο 14, παράγραφος 6, της κανονιστικής απόφασης αριθ. 5, ήτοι την περίπτωση που ο αιτών την ενίσχυση δεν ενημερώθηκε ότι επελέγη για επιτόπιο έλεγχο, η περίπτωση αυτή είναι σύμφωνη με την πρώτη προϋπόθεση του άρθρου 15 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014, ήτοι ότι η αρμόδια αρχή δεν έχει γνωστοποιήσει στον δικαιούχο την πρόθεσή της να διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο.

78 Μολονότι οι δύο πρώτες περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 14, παράγραφος 6, της κανονιστικής απόφασης αριθ. 5 φαίνεται να συνάδουν με το γράμμα και τον σκοπό του άρθρου 15 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014, δεν ισχύει το ίδιο για την τρίτη περίπτωση την οποία προβλέπει η εν λόγω εθνική διάταξη και η οποία φαίνεται να μη συνάδει με τη δεύτερη προϋπόθεση του ανωτέρω άρθρου 15.

79 Τούτο ισχύει στο μέτρο που η τρίτη περίπτωση του άρθρου 14, παράγραφος 6, της κανονιστικής απόφασης αριθ. 5 φαίνεται να μπορεί να ερμηνευθεί, όπερ εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, υπό την έννοια ότι οι διορθώσεις της αίτησης ενίσχυσης επιτρέπονται όταν η Διοίκηση διαπιστώσει περιπτώσεις μη συμμόρφωσης, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, σημείο 2, στοιχείο α', του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014, υπό την προϋπόθεση, ωστόσο, ότι η διαπίστωση αυτή δεν προκύπτει από επιτόπιο έλεγχο ή όταν, κατόπιν επιτόπιων ελέγχων, ο αιτών την ενίσχυση ενημερώνεται για περιπτώσεις μη συμμόρφωσης στην αίτησή του, οι οποίες δεν συνδέονται με τις εκτάσεις και/ή τα ζώα.

80 Επιβάλλεται πάντως η υπενθύμιση ότι η εθνική νομοθεσία, στην περίπτωση που αποτελεί το αντικείμενο αποκλινουσών ερμηνειών, εκ των οποίων οι μεν οδηγούν σε σύμφωνη με το δίκαιο της Ένωσης εφαρμογή της νομοθεσίας αυτής, ενώ οι δε σε εφαρμογή μη συμβατή με το δίκαιο αυτό, δεν είναι αρκούντως σαφής και ακριβής ώστε να διασφαλίζει εφαρμογή σύμφωνη με το δίκαιο της Ένωσης [πρβλ. απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:596, σκέψη 153 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

81 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος, το οποίο αφορά τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης πρακτικής της αρμόδιας εθνικής αρχής δυνάμει της οποίας ο δικαιούχος της ενίσχυσης δεν ενημερώνεται για τον επιτόπιο έλεγχο ούτε για το αποτέλεσμα του ελέγχου αυτού, διαπιστώνεται, πρώτον, ότι, μολονότι, κατά το άρθρο 25, παράγραφος 1, του εκτελεστικού κανονισμού 809/2014, οι αρμόδιες διοικητικές αρχές δεν έχουν καμία υποχρέωση να αναγγέλλουν τους επιτόπιους ελέγχους, αντιθέτως, δυνάμει του άρθρου 41 του εκτελεστικού κανονισμού 809/2014, υποχρεούνται να παρέχουν στον δικαιούχο αντίγραφο της έκθεσης ελέγχου αν διαπιστωθούν περιπτώσεις μη συμμόρφωσης.

82 Κατά συνέπεια, πρακτική της αρμόδιας εθνικής αρχής δυνάμει της οποίας ο δικαιούχος δεν ενημερώνεται για το αποτέλεσμα του επιτόπιου ελέγχου στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται μη συμμόρφωση αντιβαίνει στο εν λόγω άρθρο 41, παράγραφος 2, καθώς και στην αρχή της χρηστής διοίκησης.

83 Δεύτερον, μια τέτοια πρακτική μπορεί να υπονομεύσει τον σκοπό που επιδιώκει το άρθρο 15 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014, ο οποίος συνίσταται στο να ενθαρρύνει τις αναφορές ανακριβών αιτήσεων ενίσχυσης ή αιτήσεων πληρωμής στην αρμόδια αρχή με σκοπό την

προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Συγκεκριμένα, όπως παρατηρεί η Επιτροπή, μια γενικευμένη πρακτική συνιστάμενη στη μη κοινοποίηση του αποτελέσματος του επιτόπιου ελέγχου σε περίπτωση που διαπιστωθεί περίπτωση μη συμμόρφωσης θα αύξανε τη δυνατότητα των δικαιούχων να προβαίνουν σε εκ των υστέρων τροποποιήσεις, χωρίς να τους επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις.

84 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται, αφενός, σε εθνική διάταξη δυνάμει της οποίας ο αιτών στήριξη δεν μπορεί να αποσύρει την αίτησή του όταν έχει υποβληθεί σε επιτόπιο έλεγχο και έχει ενημερωθεί για διαπιστωθείσες περιπτώσεις μη συμμόρφωσης μόνο ως προς τις εκτάσεις και/ή τα ζώα που αφορά η αίτηση και, αφετέρου, σε πρακτική της αρμόδιας εθνικής αρχής δυνάμει της οποίας ο δικαιούχος της ενίσχυσης δεν ενημερώνεται για τον επιτόπιο έλεγχο ή για το αποτέλεσμα του ελέγχου αυτού.

Επί του πέμπτου προδικαστικού ερωτήματος

85 Με το πέμπτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 49, παράγραφος 1, τρίτη περίοδος, του Χάρτη έχει εφαρμογή σε κύρωση όπως αυτή που επιβλήθηκε σε γεωργό δυνάμει του άρθρου 19α του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014, σε περίπτωση που η διάταξη αυτή ίσχυε μεν κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης καθώς και κατά την ημερομηνία επιβολής της κύρωσης, αλλά, κατά την ημερομηνία εξέτασης της προσφυγής που ασκήθηκε κατά της ανωτέρω κύρωσης, είχε διαγραφεί από το ενοποιημένο κείμενο του εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού, ο οποίος, μολονότι καταργήθηκε από 1ης Ιανουαρίου 2023, εξακολουθεί να εφαρμόζεται στις αιτήσεις που υποβλήθηκαν πριν από την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με το άρθρο 13 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 2022/1172.

86 Συναφώς, στο πλαίσιο της θεσπισθείσας από το άρθρο 267 ΣΛΕΕ συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, εναπόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της αποφάσεως την οποία πρόκειται να εκδώσει, να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιομορφίες της υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα μιας προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δικής του αποφάσεως όσο και το λυσιτελές των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο. Συνεπώς, εφόσον τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο υποχρεούται καταρχήν να απαντήσει (απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 2024, FA.RO. di YK & C., C-16/23, EU:C:2024:886, σκέψη 33).

87 Ως εκ τούτου, τα ερωτήματα που αφορούν το δίκαιο της Ένωσης θεωρούνται κατά τεκμήριο λυσιτελή. Άρνηση του Δικαστηρίου να απαντήσει σε προδικαστικό ερώτημα που έχει υποβληθεί από εθνικό δικαστήριο είναι δυνατή μόνον όταν προκύπτει προδήλως ότι η ζητούμενη ερμηνεία κανόνα του δικαίου της Ένωσης ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσης ή ακόμη όταν το Δικαστήριο δεν έχει στη διάθεσή του τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που του είναι αναγκαία για να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί (απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 2024, FA.RO. di YK & C., C-16/23, EU:C:2024:886, σκέψη 34).

88 Κατ' αρχάς, επιβάλλεται η υπενθύμιση ότι, εν προκειμένω, ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός 2022/1172 κατήργησε τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό 640/2014 και ότι από το άρθρο 13 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 2022/1172 προκύπτει ότι ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός

640/2014 εξακολουθεί να εφαρμόζεται στις αιτήσεις ενίσχυσης που αφορούν άμεσες ενισχύσεις οι οποίες υποβλήθηκαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 2023. Επομένως, δεδομένου ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη αίτηση ενίσχυσης υποβλήθηκε το 2019, το άρθρο 19α του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014 εξακολουθεί να εφαρμόζεται ratione temporis στη διαφορά της κύριας δίκης, μολονότι ο κανονισμός αυτός καταργήθηκε από 1ης Ιανουαρίου 2023. Το γεγονός ότι η κύρωση επιβλήθηκε μετά την κατάργηση του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014 δεν ασκεί συναφώς επιρροή.

89 Εν συνεχεία, διαπιστώνεται ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει το αιτούν δικαστήριο, το άρθρο 19α εξακολουθούσε να αποτελεί μέρος τόσο του κειμένου του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014 που είχε εφαρμογή ratione temporis στην υπόθεση της κύριας δίκης όσο και του τελευταίου ενοποιημένου κειμένου του εν λόγω κανονισμού πριν από την κατάργησή του.

90 Υπό τις συνθήκες αυτές, το πέμπτο προδικαστικό ερώτημα, στο μέτρο που στηρίζεται σε εσφαλμένη παραδοχή, εγείρει ζήτημα υποθετικής φύσεως, κατά την έννοια της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 87 της αποφάσεως αυτής, και πρέπει, ως εκ τούτου, να κριθεί απαράδεκτο (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 16ης Ιανουαρίου 2025, Stangalov, C-644/23, EU:C:2025:16, σκέψη 60 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

Επί των δικαστικών εξόδων

91 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (ένατο τμήμα) αποφαίνεται:

1) **Το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 640/2014 της Επιτροπής, της 11ης Μαρτίου 2014, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου και τους όρους απόρριψης ή ανάκτησης πληρωμών καθώς και τις διοικητικές κυρώσεις που εφαρμόζονται στις άμεσες ενισχύσεις, τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση,**

   έχει την έννοια ότι:

   δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία επιβάλλει στον αιτούντα ενίσχυση την υποχρέωση να ενημερώνει την αρμόδια εθνική αρχή για κάθε σφάλμα ή τροποποίηση της αίτησης ενίσχυσης ή της αίτησης πληρωμής μόνο μέσω ειδικής πλατφόρμας πληροφορικής, εφόσον τηρούνται τόσο οι σκοποί που επιδιώκονται με την επίμαχη ρύθμιση της Ένωσης όσο και οι γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, ιδίως οι αρχές της αναλογικότητας και της ασφάλειας δικαίου.

2) **Το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014,**

έχει την έννοια ότι:

αφενός, η επιβολή διοικητικών κυρώσεων σε περίπτωση ανακριβούς αίτησης ενίσχυσης ή αίτησης πληρωμής απαιτεί από την αρμόδια εθνική αρχή να αποδείξει ότι δεν πληρούνται οι δύο προϋποθέσεις που προβλέπονται στη διάταξη αυτή, τούτο δε τηρουμένων, υπό την επιφύλαξη των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας, των κανόνων διεξαγωγής των αποδείξεων, των προϋποθέσεων παραδεκτού των αποδεικτικών μέσων ή ακόμη των αρχών που διέπουν την εκτίμηση της αποδεικτικής ισχύος των αποδεικτικών μέσων καθώς και το απαιτούμενο επίπεδο απόδειξης, όπως ορίζονται από το εθνικό δίκαιο, και, αφετέρου, η διάταξη αυτή επιτρέπει στον δικαιούχο να τροποποιήσει ή να αποσύρει την αίτηση ενίσχυσης ή την αίτηση πληρωμής του ενόσω δεν έχει ενημερωθεί ότι η αρμόδια αρχή διενήργησε έλεγχο ή διαπίστωσε περίπτωση μη συμμόρφωσης στην αίτησή του.

3) Το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 640/2014,

έχει την έννοια ότι:

αντιτίθεται, αφενός, σε εθνική διάταξη δυνάμει της οποίας ο αιτών στήριξη δεν μπορεί να αποσύρει την αίτησή του όταν έχει υποβληθεί σε επιτόπιο έλεγχο και έχει ενημερωθεί για διαπιστωθείσες περιπτώσεις μη συμμόρφωσης μόνο ως προς τις εκτάσεις και/ή τα ζώα που αφορά η αίτηση και, αφετέρου, σε πρακτική της αρμόδιας εθνικής αρχής δυνάμει της οποίας ο δικαιούχος της ενίσχυσης δεν ενημερώνεται για τον επιτόπιο έλεγχο ή για το αποτέλεσμα του ελέγχου αυτού.

(υπογραφές)